

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1730/2565

นาง ศ.โจทก์ สหกรณ์ ด. กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 70, พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4, พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. 2499 มาตรา 4, ป.วิ.อ. มาตรา 225, ป.อ. มาตรา 83, ป.อ. มาตรา 78, ป.อ. มาตรา 29, พ.ร.บ.ดังกล่าว มาตรา 4, ป.อ. มาตรา 59

ย่อ / หลักกฎหมาย

แม้จำเลยที่ 1 จะให้การรับสารภาพว่า จำเลยที่ 1 กระทำความผิดตามฟ้องโจทก์ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏตามฟ้องว่า จำเลยที่ 1 เป็นนิติบุคคล การกระทำความผิดของจำเลยที่ 1 ต้องกระทำโดยการแสดงเจตนาในการกระทำความผิดผ่านทางจำเลยที่ 2 และที่ 3 ซึ่งเป็นผู้แทนของนิติบุคคล จำเลยที่ 1 ตาม ป.พ.พ. มาตรา 70 กล่าวคือ จำเลยที่ 1 โดยจำเลยที่ 2 ประธานกรรมการสหกรณ์ในคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 3 เลขานุการในคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จำเลยที่ 1 ร่วมกันลงลายมือชื่อพร้อมประทับตราสำคัญของจำเลยที่ 1 ออกเช็คตามฟ้องเพื่อชำระหนี้เงินฝากคินแก่โจทก์ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังไม่ได้ว่า จำเลยที่ 2 และที่ 3 ซึ่งเป็นผู้แทนสหกรณ์จำเลยที่ 1 ได้ออกเช็คของจำเลยที่ 1 เพื่อชำระหนี้แก่โจทก์โดยเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็ค เพราะจำเลยที่ 2 และที่ 3 ไม่รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิดตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ว่าในวันที่ออกเช็คนั้น จำเลยที่ 1 ไม่มีเงินเพียงพอที่จะชำระเงินตามเช็คได้ จึงถือไม่ได้ว่าจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นนิติบุคคลรู้ว่าเป็นวันที่ออกเช็คนั้นจำเลยที่ 1 ไม่มีเงินอยู่ในบัญชีเพียงพอที่จะชำระเงินตามเช็คให้แก่โจทก์ได้ การกระทำของจำเลยที่ 1 โดยจำเลยที่ 2 และที่ 3 ดังกล่าว จึงเป็นการกระทำโดยขาดเจตนาในการกระทำความผิดอันจะเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 จำเลยที่ 1 ย่อมไม่มีความผิดฐานออกเช็คโดยเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็คตามที่โจทก์ฟ้อง และกรณีนี้เป็นเหตุอยู่ในส่วนลักษณะคดี ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจพิพากษาลดโทษจำเลยที่ 1 ที่มีได้ อุทธรณ์ฎีกาด้วยได้ ตาม พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. 2499 มาตรา 4 ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา 225 มาตรา 215 มาตรา 213 และมาตรา 185 วรรคหนึ่ง

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสามตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่า คดีมีมูล ให้ประทับฟ้อง จำเลยทั้งสามให้การปฏิเสธ แต่ก่อนสืบพยาน จำเลยที่ 1 ขอลงคำให้การปฏิเสธเดิมและให้การใหม่เป็นรับสารภาพ ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ โดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิพากษากลับว่า จำเลยทั้งสามมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 ปรับจำเลยที่ 1 เป็นเงิน 40,000 บาท และให้จำคุกจำเลยที่ 2 และที่ 3 มีกำหนดคนละ 8 เดือน จำเลยที่ 1 ให้การรับสารภาพ และทางนำสืบของจำเลยที่ 2 และที่ 3 เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้จำเลยที่ 1 กึ่งหนึ่ง และลดโทษให้จำเลยที่ 2 และที่ 3 หนึ่งในสี่ ตาม

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 คงปรับจำเลยที่ 1 เป็นเงิน 20,000 บาท และคงจำคุกจำเลยที่ 2 และที่ 3 มีกำหนดคนละ 6 เดือน หากจำเลยที่ 1 ไม่ชำระค่าปรับให้บังคับตาม

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29 จำเลยที่ 2 และที่ 3 ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่โจทก์ และจำเลยทั้งสามไม่ได้แย้งกันในชั้นฎีการับฟังได้ว่า จำเลยที่ 1 เป็นนิติบุคคลประเภทสหกรณ์ตาม พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 จำเลยที่ 2 เป็นประธานกรรมการในคณะกรรมการดำเนินการ สหกรณ์จำเลยที่ 1 จำเลยที่ 3 เป็นเลขานุการในคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จำเลยที่ 1 จำเลยที่ 2 และที่ 3 มีอำนาจกระทำการแทนสหกรณ์จำเลยที่ 1 โดยลงลายมือชื่อร่วมกันมีผลผูกพัน สหกรณ์จำเลยที่ 1 และนางสาวมารินเป็นผู้จัดการสหกรณ์จำเลยที่ 1 โจทก์เป็นสมาชิกและผู้ถือหุ้น ของสหกรณ์จำเลยที่ 1 โจทก์เปิดบัญชีเงินฝากประเภทออมทรัพย์ (พิเศษ) ไว้กับจำเลยที่ 1 เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2562 โจทก์เบิกถอนเงินจำนวน 800,000 บาท จากบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ จำเลยที่ 1 โดยจำเลยที่ 2 และที่ 3 ลงลายมือชื่อเป็นผู้สั่งจ่ายในเช็คธนาคารลงวันที่ 27 สิงหาคม 2562 จำนวน 800,000 บาท เพื่อชำระหนี้ตามใบเบิกถอนเงินฝากให้แก่โจทก์ ต่อมาวันที่ 11 กันยายน 2562 โจทก์นำเช็คฉบับดังกล่าวไปเรียกเก็บเงิน ธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงิน โดย ให้เหตุผลว่า "เงินในบัญชีไม่พอจ่าย" มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 2 และที่ 3 ว่า จำเลยที่ 2 และที่ 3 ร่วมกันกระทำความผิดกับจำเลยที่ 1 ในความผิดฐานออกเช็คโดยเจตนาที่จะไม่ ให้มีการใช้เงินตามเช็คตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 ดังที่ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิพากษาหรือไม่ โดยจำเลยที่ 2 และที่ 3 ฎีกาว่า จำเลยที่ 2 และที่ 3 ร่วมกันออกเช็คธนาคารลงวันที่ 27 สิงหาคม 2562 สั่งจ่ายเงินจำนวน 800,000 บาท ชำระหนี้เงินฝากคืนให้แก่โจทก์ โดยจำเลยที่ 2 และที่ 3 เชื่อโดยสุจริตว่าจำเลยที่ 1 มีเงินในบัญชีเงินฝากจำนวนมากพอที่จะชำระหนี้เงินตามเช็คดังกล่าว ให้แก่โจทก์ได้ จำเลยที่ 2 และที่ 3 จึงขาดเจตนากระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความ ผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 นั้น เห็นว่า การกระทำอันเป็นความผิดตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 (1) ถึง (4) นั้น ข้อเท็จจริงที่ว่าวันที่จำเลยทั้งสามร่วมกันออกเช็คของจำเลยที่ 1 เพื่อชำระหนี้เงินฝากคืนให้แก่ โจทก์ จำเลยที่ 1 เจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็ค หรือไม่มีเงินอยู่ในบัญชีอันจะพึงให้ใช้เงินได้ หรือมีเงินเหลืออยู่ในบัญชีไม่เพียงพอที่จะใช้เงินตามเช็คนั้นได้นั้น เป็นข้อเท็จจริงอันเป็น องค์ประกอบของความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว มาตรา 4 ซึ่งการกระทำของจำเลยที่ 2 และที่ 3 อันจะเป็นความผิดตามบทบัญญัติดังกล่าว มาตรา 4 ได้นั้น จำเลยที่ 2 และที่ 3 จะต้องมิ เจตนากระทำความผิดโดยรู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด ตาม

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 วรรคสาม ว่าในวันที่ออกเช็คนั้นจำเลยที่ 1 ไม่มีเงินอยู่ในบัญชี เพียงพอที่จะชำระหนี้ตามเช็คให้แก่โจทก์ได้ และโจทก์มีหน้าที่ต้องนำสืบพิสูจน์ถึงเจตนาในการ กระทำความผิดดังกล่าวให้รับฟังได้โดยปราศจากข้อควรสงสัยว่า จำเลยที่ 2 และที่ 3 ได้ กระทำความผิดดังที่โจทก์กล่าวอ้างมาในคำฟ้องจริง ศาลจึงจะพิพากษาลงโทษจำเลยที่ 2 และที่ 3 ตามที่ถูกกล่าวหาตามคำฟ้องของโจทก์ได้ แต่จากทางนำสืบของโจทก์ได้ความว่า เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2562 จำเลยที่ 1 โดยจำเลยที่ 2 และที่ 3 ออกเช็คธนาคารลงวันที่ 27 สิงหาคม 2562 สั่งจ่ายเงินจำนวน 800,000 บาท เพื่อชำระหนี้เงินฝากคืนแก่โจทก์ ต่อมาวันที่ 11 กันยายน 2562 โจทก์นำเช็คดังกล่าวไปเรียกเก็บเงิน ปรากฏว่าธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงิน โดยให้เหตุผลว่า "เงินในบัญชีไม่พอจ่าย" ที่โจทก์นำสืบว่า ในวันที่ 21 สิงหาคม 2562 จำเลยที่ 1 มีเงินคงเหลืออยู่ใน

บัญชีเงินฝากจำนวน 235.77 บาท หลังจากนั้นไม่ปรากฏว่ามีการทำรายการที่แสดงถึงการเคลื่อนไหวทางบัญชีอื่นใดอีก แสดงว่าในวันที่ 27 สิงหาคม 2562 ซึ่งถือเป็นวันที่จำเลยที่ 2 และที่ 3 ร่วมกันออกเช็คชำระหนี้เงินฝากคืนแก่โจทก์นั้น จำเลยที่ 1 คงมีเงินอยู่ในบัญชีเพียง 235.77 บาท ซึ่งไม่เพียงพอที่จะพึงใช้ให้แกโจทก์ตามเช็คนั้นได้ อย่างไรก็ดี ข้อเท็จจริงได้ความตามคำเบิกความของโจทก์ที่ตอบทนายจำเลยที่ 2 และที่ 3 ถามค้านว่า ในวันที่ 22 สิงหาคม 2562 โจทก์ได้รับเช็คที่จำเลยทั้งสามร่วมกันออกจากนางสาวมารินผู้จัดการสหกรณ์จำเลยที่ 1 จากนั้นวันเดียวกันโจทก์นำเช็คดังกล่าวไปฝากเรียกเก็บเงินที่ธนาคาร ต่อมาวันที่ 25 สิงหาคม 2562 โจทก์ไปติดต่อธนาคารเพื่อตรวจสอบเช็ค แต่ได้รับแจ้งจากพนักงานธนาคารว่าได้คืนเช็คให้จำเลยที่ 2 ไป โจทก์จึงเดินทางไปทำทำการสหกรณ์จำเลยที่ 1 เพื่อขอรับเช็คคืนเพื่อจะนำไปเรียกเก็บเงิน โจทก์ได้พบกับจำเลยที่ 2 และจำเลยที่ 2 แจ้งให้โจทก์ทราบว่ามีการทุจริตเกิดขึ้นภายในสหกรณ์จำเลยที่ 1 โจทก์ยืนยันว่าต้องการจะรับเช็คกลับคืน จำเลยที่ 2 จึงส่งมอบเช็คคืนให้แก่โจทก์ หลังจากนั้นจำเลยที่ 1 แจ้งให้สมาชิกทุกคนไปตรวจสอบยอดเงินในบัญชีเงินฝากที่ฝากไว้กับจำเลยที่ 1 ต่อมาประมาณต้นเดือนกันยายน 2562 โจทก์และสมาชิกสหกรณ์จำเลยที่ 1 เดินทางไปติดต่อขอรับเงินฝากคืนจากจำเลยที่ 1 โดยในวันดังกล่าวคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จำเลยที่ 1 แจ้งแก่สมาชิกของจำเลยที่ 1 ทุกคนว่าจำเลยที่ 1 ขาดสภาพคล่องทางการเงิน เนื่องจากเกิดการทุจริตขึ้นภายในสหกรณ์ จึงไม่สามารถคืนเงินฝากให้แก่สมาชิกรวมถึงโจทก์ได้ ซึ่งข้อเท็จจริงตามคำเบิกความของโจทก์ดังกล่าวเจือสมกับที่จำเลยที่ 2 และที่ 3 นำสืบโต้แย้งว่า จำเลยที่ 2 และที่ 3 ลงลายมือชื่อเป็นผู้ส่งจ่ายเงินในเช็คให้แก่โจทก์ โดยเข้าใจว่าจำเลยที่ 1 มีเงินในบัญชีจำนวนมากพอที่จะชำระหนี้ตามเช็คนั้นให้แก่โจทก์ได้ เนื่องจากในการดำเนินงานของจำเลยที่ 1 โดยจำเลยที่ 2 และที่ 3 ทราบสถานะทางการเงินของจำเลยที่ 1 ผ่านทางการประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จำเลยที่ 1 โดยการรายงานข้อมูลและการจัดทำเอกสารทางการเงินที่นางสาวมารินผู้จัดการสหกรณ์จำเลยที่ 1 เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จำเลยที่ 1 มาโดยตลอดว่าจำเลยที่ 1 มีฐานะทางการเงินมั่นคง โดย ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2562 จำเลยที่ 1 มีสินทรัพย์เป็นเงินในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์และบัญชีเงินฝากกระแสรายวันของธนาคาร เงินสลากและดอกเบี้ยสลากรวมมูลค่าสินทรัพย์เป็นเงินทั้งสิ้น 31,000,000 บาทเศษ แต่เนื่องจากวันที่ 22 สิงหาคม 2562 จำเลยที่ 2 ได้รับแจ้งทางโทรศัพท์จากบุตรสะใภ้โจทก์ว่าโจทก์เบิกถอนเงินสดจำนวน 800,000 บาท จากจำเลยที่ 1 ไม่ได้ ต่อมาวันที่ 23 สิงหาคม 2562 คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จำเลยที่ 1 และบุคคลที่เกี่ยวข้องจึงได้ร่วมกันประชุมปรึกษาหารือเรื่องที่สมาชิกของจำเลยที่ 1 ไม่สามารถเบิกถอนเงินสดจากจำเลยที่ 1 ได้ และที่ประชุมได้มอบหมายให้จำเลยที่ 2 และที่ 3 ไปตรวจสอบบัญชีเงินฝากของจำเลยที่ 1 กับธนาคาร จำเลยที่ 2 และที่ 3 จึงเพิ่งทราบในวันที่ 23 สิงหาคม 2562 ว่าจำเลยที่ 1 ไม่มีเงินในบัญชีเพียงพอชำระหนี้เงินตามเช็คให้แก่โจทก์ได้ นอกจากนี้ในวันดังกล่าวคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จำเลยที่ 1 ได้สอบถามข้อเท็จจริงจากนางสาวมารินผู้จัดการสหกรณ์จำเลยที่ 1 นางสาวมารินให้การรับสารภาพว่า ได้นำเงินของจำเลยที่ 1 ประมาณ 30,000,000 บาท ไปใช้ส่วนตัวโดยทุจริต โดยนางสาวมารินกระทำความผิดเพียงคนเดียว ไม่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสหกรณ์จำเลยที่ 1 และนางสาวมารินได้ลงลายมือชื่อยอมรับผิดในบันทึกสืบสวนข้อเท็จจริงลงวันที่ 23 สิงหาคม 2562 ไว้ด้วย ต่อมาคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จำเลยที่ 1 มีคำสั่งลงโทษนางสาวมารินโดยให้ไล่ออกจากการเป็นผู้จัดการสหกรณ์จำเลยที่ 1 ที่ 3/2562 ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2562 และจำเลยที่ 1 โดยจำเลยที่ 2

ประธานกรรมการได้แจ้งความร้องทุกข์ต่อร้อยตำรวจเอกเสกสรรพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานีให้ดำเนินคดีแก่นางสาวมารินในความผิดฐานยักยอกเงินของจำเลยที่ 1 โดยข้อนำสืบของจำเลยที่ 2 และที่ 3 นั้น นอกจากจะมีตัวจำเลยที่ 2 และที่ 3 อ้างตนเองเป็นพยานเบิกความยืนยันข้อเท็จจริง โดยมีพยานเอกสารมานำสืบสนับสนุนด้วยแล้ว จำเลยที่ 2 และที่ 3 ยังมีพันตำรวจโทภูสโรพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี มาเบิกความเป็นพยานสนับสนุนด้วยว่า จากการตรวจสอบเส้นทางการเงินที่มีการโอนเงินจากบัญชีเงินฝากของจำเลยที่ 1 ไปยังบุคคลภายนอกในช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคม 2557 ถึงเดือนสิงหาคม 2562 พบว่ามีเงินของจำเลยที่ 1 โอนเข้าบัญชีเงินฝากของนางสาวมารินจำนวนทั้งสิ้น 43,795,009 บาท โดยเงินที่โอนเข้ามาในบัญชีเงินฝากของนางสาวมารินนั้น บางส่วนนางสาวมารินถอนเป็นเงินสดออกไป และบางส่วนมีการโอนเข้าในบัญชีเงินฝากของบุคคลภายนอก แต่จากการตรวจสอบเส้นทางการเงินในส่วนที่มีการโอนเงินไปยังบัญชีเงินฝากของบุคคลภายนอกนั้น ไม่พบว่ามีเงินโอนเข้าบัญชีเงินฝากของจำเลยที่ 2 และที่ 3 กรณีจึงมีเหตุผลสนับสนุนให้เชื่อว่าจำเลยที่ 2 และที่ 3 ไม่มีส่วนรู้เห็นเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของนางสาวมารินดังที่จำเลยที่ 2 และที่ 3 นำสืบมาเมื่อพยานหลักฐานของโจทก์ที่นำสืบมาฟังไม่ได้ว่า ในวันที่ 27 สิงหาคม 2562 อันเป็นวันที่จำเลยที่ 2 และที่ 3 ออกเช็คสั่งจ่ายเงินในบัญชีของจำเลยที่ 1 เพื่อชำระหนี้แก่โจทก์นั้น จำเลยที่ 2 และที่ 3 รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 อยู่แล้วว่าจำเลยที่ 1 ไม่มีเงินอยู่ในบัญชีเพียงพอที่จะชำระหนี้เงินตามเช็คให้แก่โจทก์ได้ ทั้งโจทก์มิได้นำสืบให้เห็นว่าจำเลยที่ 2 และที่ 3 มีส่วนรู้เห็นเกี่ยวข้องกับการที่นางสาวมารินยักยอกเงินของสหกรณ์จำเลยที่ 1 อันเป็นเหตุที่ทำให้จำเลยที่ 1 ไม่มีเงินอยู่ในบัญชีเงินฝากของจำเลยที่ 1 เพียงพอที่จะชำระหนี้เงินตามเช็คให้แก่โจทก์ได้ พยานหลักฐานของโจทก์จึงรับฟังไม่ได้ว่า จำเลยที่ 2 และที่ 3 ร่วมกันออกเช็คตามฟ้องเพื่อชำระหนี้แก่โจทก์ โดยเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็คนั้น การกระทำของจำเลยที่ 2 และที่ 3 จึงขาดเจตนาในการกระทำความผิดอันจะเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิพากษาลงโทษจำเลยที่ 2 และที่ 3 มานั้น ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาของจำเลยที่ 2 และที่ 3 ฟังขึ้น ส่วนคดีสำหรับจำเลยที่ 1 นั้น แม้จำเลยที่ 1 จะให้การรับสารภาพว่า จำเลยที่ 1 กระทำความผิดตามฟ้องโจทก์ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏตามฟ้องว่า จำเลยที่ 1 เป็นนิติบุคคล การกระทำความผิดของจำเลยที่ 1 ต้องกระทำโดยการแสดงเจตนาในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ผ่านทางจำเลยที่ 2 และที่ 3 ซึ่งเป็นผู้แทนของนิติบุคคลจำเลยที่ 1 ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 70 กล่าวคือ จำเลยที่ 1 โดยจำเลยที่ 2 ประธานกรรมการสหกรณ์ในคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 3 เลขานุการในคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จำเลยที่ 1 ร่วมกันลงลายมือชื่อพร้อมประทับตราสำคัญของจำเลยที่ 1 ออกเช็คตามฟ้องลงวันที่ 27 สิงหาคม 2562 สั่งจ่ายเงินจำนวน 800,000 บาทเพื่อชำระหนี้เงินฝากคืนแก่โจทก์ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังไม่ได้ว่า จำเลยที่ 2 และที่ 3 ซึ่งเป็นผู้แทนสหกรณ์จำเลยที่ 1 ได้ออกเช็คของจำเลยที่ 1 เพื่อชำระหนี้แก่โจทก์ โดยเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็ค เพราะจำเลยที่ 2 และที่ 3 ไม่รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ว่าในวันที่ออกเช็คนั้นจำเลยที่ 1 ไม่มีเงินเพียงพอที่จะชำระหนี้เงินตามเช็คได้ จึงถือไม่ได้ว่าจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นนิติบุคคลรู้ว่

ในวันที่ออกเช็คนั้นจำเลยที่ 1 ไม่มีเงินอยู่ในบัญชีเพียงพอที่จะชำระเงินตามเช็คให้แก่โจทก์ได้ การกระทำของจำเลยที่ 1 โดยจำเลยที่ 2 และที่ 3 ดังกล่าว จึงเป็นการกระทำโดยขาดเจตนาในการกระทำความผิดอันจะเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 จำเลยที่ 1 ย่อมไม่มีความผิดฐานออกเช็คโดยเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็คตามที่โจทก์ฟ้อง และกรณีนี้เป็นเหตุอยู่ในส่วนลักษณะคดี ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจพิพากษาลงโทษจำเลยที่ 1 มานั้น จึงเป็นการไม่ชอบด้วยบทกฎหมายดังกล่าว ปัญหานี้เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. 2499 มาตรา 4 ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 225 มาตรา 215 มาตรา 213 และมาตรา 185 วรรคหนึ่ง ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิพากษาลงโทษจำเลยที่ 1 มานั้น จึงเป็นการไม่ชอบด้วยบทกฎหมายดังกล่าว ปัญหานี้เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. 2499 มาตรา 4 ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 225 และมาตรา 195 วรรคสอง พิพากษากลับให้ยกฟ้อง

องค์คณะ

ปริญญญา ดีผดุง · พิชัย เพ็งผ่อง · อรุณ เรืองเพชร

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) – deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/1730/2565>